

Jan Molde
Regional Utveckling
Infrastruktur och Kommunikationer
072 585 28 49
jan.molde@regionjh.se

2018-01-03
RUN/224/2017

OM SJÄLVKÖRANDE FORDON – EN UPPDATERAD LÄGESRAPPORT

Regionala utvecklingsnämndens utskott för infrastruktur har visat intresse för utvecklingen när det gäller självkörande fordon. Våren 2017 skickade Region Jämtland Härjedalen in en intresseanmälan för testverksamhet för självkörande fordon till Näringsdepartementet. Denna intresseanmälan var föranledd av förslagen i Landsbygds-kommitténs slutbetänkande där regeringen föreslogs ”prioriterar landsbygderna vid testverksamhet och mer permanent införande av självkörande fordon”.

En lägesrapport när det gäller självkörande fordon, daterad 2017-10-05, presenterades för utskottet för infrastruktur 2017-10-20. Utskottet har vid sitt sammanträde 2017-12-15 begärt förnyad information i frågan.

Av den lägesrapport som presenterades 2017-10-20 framgick bland annat att Näringsdepartementet avsåg att behandla Regionens intresseanmälan tillsammans med övriga remissvar på Landsbygdskommitténs betänkande. När det gäller frågor om självkörande fordon avsåg departementet att invänta den utredning om regelverken för dessa som skulle presenteras 2017-11-28 (Dir. 2015:114). Denna utredning har nu fått förlängd tid och ska lämna sitt slutbetänkande den 1 mars 2018.

Vidare framgick av den tidigare lägesrapporten att företrädare för Region Jämtland Härjedalen och Bräcke kommun träffade en företrädare från bussföretaget Nobina den 1 mars 2017. Nobina bedriver testverksamhet för självkörande minibuss i bland annat Kista utanför Stockholm. Nobinas representant uttryckte vid besöket i mars visst intresse för testverksamhet också i landsbygdsmiljö.

Den vägsträcka som diskuterades vid mötet i Jämtland var sträckan mellan Gällö och den nya skidtunneln vid Revsund i Bräcke kommun. Det stod vid mötet klart att det krävs en hel del anpassningar av vägsträckan för att den ska fungera för testverksamhet. Även om inte lagar och förordningar kräver särskilda anpassningar så gör verkligheten det. Det är inte lämpligt att blanda trafik som går högst 20 km/h med trafik som går kanske 70 km/h. Särskilda körfält för de självkörande bussarna tycks behövas, åtminstone under en testperiod. Dessutom kan det behövas mindre åtgärder kring vägbanan för att fordonen ska ”känna igen sig” och hitta rätt väg fram. Dessa anpassningar kostar pengar. Pengar som inte finns hos Regionen och inte heller i en liten glesbygdskommun som Bräcke kommun. Detta var en av orsakerna till det brev som skickades till Näringsdepartementet med intresse för testverksamhet av självkörande fordon i länet.

Våren 2015 startade innovationsprogrammet ”Drive Sweden”, <https://www.drivesweden.net/>, med finansiering av Energimyndigheten, Formas och Vinnova. Drive Sweden har en tydlig inriktning mot att underlätta utveckling och testverksamhet av självkörande fordon.

När det gäller självkörande fordon för kollektivtrafik är, utöver tekniken, de stora utmaningarna att hitta fungerande affärsmodeller och finansiering.

För att delta i någon sorts försöksverksamhet inom ramen för ”Drive Sweden” behövs både uthållighet och kapital. Även om vissa statliga stödmedel kan finnas krävs det finansiering från andra aktörer. Av Drive Swedens hemsida framgår att stöd från Vinnova kan uppgå till maximalt 50 procent av de stödberättigade kostnaderna. Vikten av aktiv medverkan från kommersiella aktörer betonas också.

Det är också så att de självkörande minibussar som finns idag färdas i mycket låga hastigheter (upp till 20 km/h) varför de inte är lämpade för de långa avstånd som det oftast handlar om på landsbygden. De har därför hittills testats på korta avstånd i tätta miljöer.

Sedan 2017-07-01 gäller förordningen SFS 2017:309 om försöksverksamhet med självkörande fordon. Av denna framgår bland annat att Transportstyrelsen prövar frågor om tillstånd för försöksverksamhet och att de samtidigt kan besluta om villkor för detta. Vidare framgår att det vid färd med ett självkörande fordon ska finnas en fysisk förare i eller utanför fordonet.

2017-12-27 meddelade Transportstyrelsen att de lämnat klartecken till den första försöksverksamheten med självkörande buss på allmän väg i Sverige. Två självkörande bussar kommer att trafikera en sträcka om 1,5 kilometer i Kista norr om Stockholm. Transportstyrelsen meddelade samtidigt att de för närvarande handlägger ytterligare sju ansökningar om försök med självkörande fordon. Tre av dessa kommer från Volvo där en avser projektet Drive Me med självkörande personbilar på utvalda vägsträckor i och i kring Göteborg.

De två andra avser test av lastbilstransporter i olika delar av landet. En ansökan kommer från Autonomous mobility som vill testa en liten buss i Göteborg, liknande den som Nobina testat i Kista. Därutöver har Scania ansökt om två försök med lastbil och buss där de vill testa olika system för förarstöd. Slutligen har Einride tillsammans med Lidl ansökt om test av transport av gods till butik.

I slutet av år 2017 tog Regionala Utvecklingsförvaltningen förnyad kontakt med bussföretaget Nobina för att aktualisera frågan om testverksamhet med självkörande bussar i Jämtland utifrån den tidigare beskrivna träffen med dem den 1 mars 2017. Nobina svarade den 3 januari 2018 att de för närvarande har fullt upp med testverksamhet på andra håll och att de därför inte har möjlighet att starta ett projekt med testverksamhet i vårt län i nuläget.